Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 14. novembra 2018*

„Neizpolnitev obveznosti države – Državne pomoči – Pomoči, ki so bile razglašene za nezakonite in nezdružljive z notranjim trgom – Obveznost zagotovitve vračila – Sodba Sodišča, s katero je ugotovljena neizpolnitev obveznosti – Podjetje, ki opravlja tako civilne kot vojaške dejavnosti – Neizvršitev – Bistveni interesi varnosti države članice – Člen 346(1)(b) PDEU – Finančne sankcije – Denarna kazen – Pavšalni znesek – Zmožnost plačila – Faktor ‚n‘ – Dejavniki, na katerih temelji presoja zmožnosti plačila – Bruto domači proizvod – Ponderiranje glasov držav članic v Svetu Evropske unije – Novo pravilo glasovanja v Svetu“

V zadevi C-93/17,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 260(2) PDEU, vložene 22. februarja 2017,

Evropska komisija, ki jo zastopata A. Bouchagiar in B. Stromsky, agenta,

tožeča stranka,

proti

Helenski republiki, ki jo zastopata K. Boskovits in A. Samoni-Rantou, agenta,

tožena stranka,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, podpredsednica v funkciji predsednice prvega senata, J. C. Bonichot, A. Arabadjiev (poročevalec), C. G. Fernlund in S. Rodin, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: R. Schiano, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. marca 2018,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. maja 2018

izreka naslednjo

* Jezik postopka: grščina.

Sodbo

1 Evropska komisija s tožbo Sodišču predlaga, naj:

– ugotovi, da Helenska republika s tem, da ni sprejela ukrepov za izvršitev sodbe z dne 28. junija 2012, Komisija/Grčija (C-485/10, neobjavljena, v nadaljevanju: sodba, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, EU:C:2012:395), ni izpolnila svojih obveznosti iz člena 260(1) PDEU;

– Helenski republiki naloži, naj Komisiji plača denarno kazen v višini 34.974 EUR za vsak dan zamude pri izvršitvi sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, od razglasitve sodbe v tej zadevi do dneva izvršitve sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti;

– Helenski republiki naloži, naj Komisiji plača pavšalni znesek, ki izhaja iz pomnožitve dnevnega zneska 3828 EUR s številom dni trajanja kršitve od razglasitve sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, do dneva prenehanja kršitve te države članice oziroma, če kršitev ne preneha, do dneva izdaje sodbe v tej zadevi, in

– Helenski republiki naloži plačilo stroškov.

Pravni okvir

2 Člen 346(1)(b) PDEU določa:

„Določbe Pogodb ne izključujejo uporabe naslednjih pravil:

[…]

(b) vsaka država članica lahko v zvezi s proizvodnjo orožja, streliva in vojaških sredstev ali trgovino z njimi sprejme ukrepe, za katere meni, da so potrebni za zaščito bistvenih interesov njene varnosti; takšni ukrepi ne smejo negativno vplivati na pogoje konkurence na notranjem trgu glede proizvodov, ki niso izrecno predvideni v vojaške namene.“

Dejansko stanje

3 Družba Hellenic Shipyards SA (Ellinika Nafpigeia AE, v nadaljevanju: ENAE), lastnica grške civilne in vojaške ladjedelnice v Skaramagkasu (Grčija), je specializirana za gradnjo vojaških plovil. Družba ENAE je leta 1985 prenehala opravljati dejavnosti in nad njo je bil uveden likvidacijski postopek. Leta 1985 je Elliniki Trapeza Viomichanikis Anaptixeos AE (v nadaljevanju: ETVA), grška banka v lasti grške države, kupila družbo ENAE. Banka ETVA je 18. septembra 1995 prodala 49 % delnic družbe ENAE zaposlenim te družbe.

4 Helenska republika je leta 1998 v okviru projekta posodobitve svoje flote podmornic z družbo ENAE sklenila pogodbo, imenovano „Arhimed“, za gradnjo treh podmornic „HDW razred 214“ in za morebitno gradnjo četrte take podmornice ter pogodbo, imenovano „Neptun II“, za posodobitev treh podmornic „HDW razred 209“.

5 Leta 2001 se je Helenska republika odločila, da bo družbo ENAE privatizirala. Banka ETVA in zaposleni družbe ENAE na eni strani ter konzorcij, sestavljen iz družb Howaldtswerke-Deutsche Werft GmbH (v nadaljevanju: HDW) in Ferrostaal AG (v nadaljevanju skupaj: HDW-Ferrostaal), na drugi so 11. oktobra 2001 podpisali pogodbo o prodaji delnic družbe ENAE. Konzorcij HDW-Ferrostaal je za

upravljanje udeležbe v družbi ENAE ustanovil družbo Greek Naval Shipyard Holding (Elliniki Nafpigokataskevastiki AE Chartofylakeiou, v nadaljevanju: GNSH), v kateri sta imeli družbi HDW in Ferrostaal enaka deleža.

6 Januarja 2005 je družba ThyssenKrupp AG kupila družbo HDW. Novembra 2005 je družba ThyssenKrupp pridobila delnice družbe GNSH, ki jih je imela družba Ferrostaal. Družba ThyssenKrupp je od takrat imela vse delnice družbe ENAE in nadzor nad to družbo. Družbi GNSH in ENAE sta bili pripojeni družbi ThyssenKrupp Marine Systems AG, ki je oddelek skupine ThyssenKrupp, specializiran za sisteme vojaških plovil in specializirana trgovska plovila.

7 Helenska republika je v tem okviru med letoma 1996 in 2003 sprejela nekatere ukrepe, ki so zajemali dokapitalizacije, poroštva in posojila v korist družbe ENAE in ki so bili predmet več odločb Sveta Evropske unije in Komisije.

8 Komisija je 2. julija 2008 sprejela Odločbo o ukrepih C 16/04 (ex NN 29/04, CP 71/02 in CP 133/05) Grčije za Hellenic Shipyards (2009/610/ES) (UL 2009, L 225, str. 104), v kateri je v členih 2, 3, 8, 9 in od 11 do 15 ugotovljeno, da so ti ukrepi pomoči, ki niso združljive z notranjim trgom.

9 V skladu s členoma 5 in 6 te odločbe sta bili v njiju navedeni pomoči, čeprav ju je Komisija predhodno odobrila, zlorabljeni, zaradi česar je treba zagotoviti njuno vračilo.

10 V skladu s členom 16 Odločbe 2009/610 odškodninsko poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW-Ferrostaal in ki je določalo, da bo ta konzorcij prejel odškodnino za vsako državno pomoč, ki bo izterjana od družbe ENAE, pomeni pomoč, ki je bila izvedena v nasprotju s členom 108(3) PDEU in ki ni združljiva z notranjim trgom. To poroštvo je bilo treba zato takoj odpraviti.

11 Ker je Komisija ugotovila, da so pomoči, katerih vračilo je treba zagotoviti, koristile izključno civilnim dejavnostim družbe ENAE, je v členu 17 navedene odločbe odločila, da je treba vračilo teh pomoči zagotoviti iz civilnega dela sredstev te družbe.

12 S členom 18 Odločbe 2009/610 je bilo Helenski republiki naloženo, naj takoj zagotovi vračilo pomoči, opredeljenih v členih 2, 3, 5, 6, 8, 9 in od 11 do 15 te odločbe. V skladu s tem členom 18 je morala Helenska republika ukrepe, ki so potrebni za izvršitev navedene odločbe, sprejeti v štirih mesecih od 13. avgusta 2008, to je datuma uradnega obvestila o tej odločbi.

13 Helenska republika je glede na težek gospodarski položaj družbe ENAE trdila, da bi lahko zagotovitev vračila celotnih zadevnih pomoči povzročila stečaj te družbe in s tem vplivala na njene vojaške dejavnosti, vključno z gradnjo in posodobitvijo podmornic „HDW razred 214“ in „HDW razred 209“, tako da bi lahko posegla v bistvene interese varnosti Helenske republike v smislu člena 346 PDEU. Komisija, Helenska republika in družba ENAE so, da bi se izognile taki možnosti, po pogajanjih, ki so potekala od junija do oktobra 2010, in po pismih o zavezi družbe ENAE in Helenske republike z dne 27. in 29. oktobra 2010, sklenile sporazum, v skladu s katerim se bo štelo, da je bila Odločba 2009/610 pravilno izvedena, če bodo spoštovane te zaveze:

– družba ENAE bo prenehala opravljati civilne dejavnosti za obdobje petnajstih let od 1. oktobra 2010;

– sredstva, povezana s civilnimi dejavnostmi družbe ENAE, bodo prodana in prihodki od prodaje bodo nakazani grškim organom. Če se dražba ne bi končala s prodajo vseh ali dela teh civilnih sredstev, jih bo družba ENAE prenesla na grško državo kot alternativno izpolnitev obveznosti zagotovitve vračila zadevnih pomoči. V tem primeru bo morala grška država zagotoviti, da družba ENAE ali njeni sedanji ali prihodnji delničarji v zgoraj navedenem petnajstletnem obdobju ne bodo znova pridobili nobenih od navedenih sredstev;

– družba ENAE se bo odpovedala koncesiji za suhi dok, ki ga za nadaljnje opravljanje vojaških dejavnosti ne potrebuje. Grška država bo zagotovila, da družba ENAE ali njeni sedanji ali prihodnji delničarji v zgoraj navedenem petnajstletnem obdobju ne bodo znova pridobili te koncesije in z njo povezanega zemljišča;

– družba ENAE se bo odpovedala odškodninskemu poroštvu iz člena 16 Odločbe 2009/610 in ne bo začela nobenega postopka na podlagi tega poroštva ali v povezavi z njim. Helenska republika bo morala uveljavljati ničnost navedenega poroštva pred vsakim sodnim ali zunajsodnim organom;

– v šestih mesecih od dneva, ko bo Komisija sprejela seznam zavez, ji bo Helenska republika predložila dokaze o vračilu suhega doka grški državi in posodobljene informacije o prodaji civilnih sredstev družbe ENAE na dražbi. Poleg tega bo Helenska republika Komisijo letno obveščala o napredovanju zagotovitve vračila nezdružljivih pomoči, vključno s predložitvijo dokazov, da družba ENAE ne opravlja več civilnih dejavnosti, ter informacij o lastništvu in uporabi sredstev, vrnjenih grški državi, in uporabi zemljišča, na katero se nanaša koncesija za suhi dok.

14 Ker je Komisija menila, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti na podlagi Odločbe 2009/610, je 8. oktobra 2010 v skladu s členom 108(2) PDEU proti Helenski republiki vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti, v kateri je predlagala, naj se ugotovi, da ta država v predpisanih rokih ni sprejela vseh ukrepov, potrebnih za izvršitev te odločbe.

15 Komisija je z dopisom z dne 1. decembra 2010 Helensko republiko obvestila, da bo, če bodo zaveze, naštete v točki 13 te sodbe, dejansko izpolnjene, Odločbo 2009/610 štela za v celoti izvršeno. Ta institucija je v tem dopisu pojasnila, da je treba sredstva družbe ENAE, namenjena njenim civilnim dejavnostim, prodati ali prenesti na grško državo v šestih mesecih od datuma navedenega dopisa.

16 Sodišče je 28. junija 2012 v sodbi, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, odločilo, da Helenska republika s tem, da v predpisanem roku ni sprejela vseh ukrepov, potrebnih za izvršitev Odločbe 2009/610, in Komisiji v predpisanem roku ni predložila informacij, naštetih v členu 19 te odločbe, ni izpolnila obveznosti iz členov 2, 3, 5, 6, 8, 9 in od 11 do 19 navedene odločbe.

Predhodni postopek

17 Po razglasitvi sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, so pristojne službe Komisije z grškimi organi izmenjale več dopisov o stanju napredovanja zagotovitve vračila nezdružljivih pomoči.

18 Grški parlament je v tem okviru sprejel zakon št. 4099/2012, ki je začel veljati 20. decembra 2012. Njegov člen 169(2) določa, da se „[o]d začetka veljavnosti tega zakona […] pravica do izključne uporabe, podeljena [družbi ENAE] s členom 1(15) zakona št. 2302/1995 […], kakor je bil dopolnjen s členom 6(1) zakona št. 2941/2011, odpravi v delu, ki se nanaša na del državnega zemljišča ABK 266 s površino […] (216.663,985 m^2), označen [na topografski karti, objavljeni v Prilogi I k temu zakonu], in obalno območje pred zgoraj navedenim javnim zemljiščem ABK.“

19 Družba ENAE in njeni takratni delničarji so 11. januarja 2013 pri Mednarodnem arbitražnem sodišču Mednarodne trgovinske zbornice (v nadaljevanju: arbitražno sodišče ICC) proti Helenski republiki vložili zahtevo za arbitražo, s katero so uveljavljali odškodninski zahtevek zaradi domnevne kršitve, prvič, okvirnega sporazuma (*Framework Agreement*), ki so ga marca 2010 sklenile Helenska republika ter družbe ENAE, HDW, ThyssenKrupp in Abu Dhabi Mar LLC, ki je leta 2009 kupila 75,1 % delnic družbe ENAE, ki jih je imela družba ThyssenKrupp, pri čemer se je člen 11 tega sporazuma nanašal na obveznost Helenske republike do zagotovitve vračila državne pomoči, drugič, izvedbenega sporazuma (*Implementation Agreement*), sklenjenega med istimi strankami tega okvirnega sporazuma, s katerim je bilo razrešenih več razhajanj glede izvedbe pogodb „Arhimed“ in „Neptun II“, ter tretjič, pogodb o gradnji in posodobitvi podmornic, sklenjenih v okviru teh sporazumov. Helenska republika je

23. aprila 2014 prav tako pri arbitražnem sodišču ICC proti družbi ENAE in njenim delničarjem vložila zahtevo za arbitražo, s katero je uveljavljala odškodninski zahtevek zaradi kršitve izvedbenega sporazuma ter pogodb o gradnji in posodobitvi podmornic, zlasti obveznosti dobave podmornic pod določenimi pogoji in v določenih rokih.

20 Grški parlament je poleg tega sprejel zakon št. 4237/2014, ki je začel veljati 12. februarja 2014 in katerega člen 12 določa, da se glede na interese nacionalne varnosti Helenske republike začasno odloži vsaka oblika izvršbe nad premičnim in nepremičnim premoženjem družbe ENAE.

21 Helenska republika je s členom 26 zakona št. 4258/2014, ki je začel veljati 14. aprila 2014, vojni mornarici dodelila projekt gradnje in posodobitve podmornic, ker družba ENAE ni upoštevala svojih pogodbenih zavez glede zagotovitve operativnih zmogljivosti, potrebnih za obrambo in nacionalno varnost. S tem členom je bilo določeno še, da bo vojna mornarica brez nadomestila nadaljevala delo na podmornicah v objektih družbe ENAE ter zaposlenim za njihovo delo plačevala plače in prispevke za socialno varnost.

22 Ker je Komisija menila, da Odločba 2009/610 še ni bila izvršena, je 27. novembra 2014 grškim organom na podlagi člena 260(2) PDEU poslala uradni opomin, v katerem jim je dodelila dvomesečni rok za izvršitev.

23 Komisija je v uradnem opominu navedla, da grški organi niso zagotovili vračila zneska nezdružljivih pomoči in da ji niso predložili informacij o izvedbi Odločbe 2009/610.

24 Grški organi so na uradni opomin odgovorili z dopisom z dne 23. januarja 2015. Na eni strani so v tem dopisu omenili oviranje in pomanjkanje vsakršnega sodelovanja družbe ENAE pri izvajanju zavez, povzetih v dopisu z dne 1. decembra 2010. Na drugi strani so omenili potrebo, da ta družba ostane operativna še od 18 do 20 mesecev, da bi lahko vojna mornarica v objektih družbe ENAE končala gradnjo in posodobitev podmornic, predvideni v pogodbah „Arhimed“ in „Neptun II“.

25 Grški organi so 4. decembra 2015 družbi ENAE poslali nalog za vračilo zneska 523.352.889,23 EUR, kar je predstavljalo približno 80 % zneska, katerega vračilo je bilo treba zagotoviti, vključno z obrestmi do 30. novembra 2015. Družba ENAE je 5. februarja 2016 pri Dioikitiko Protodikeio Athinon (prvostopenjsko upravno sodišče v Atenah, Grčija) vložila tožbo za odpravo tega naloga za vračilo. Grški davčni organi so marca 2016 sprejeli akte za izvršitev navedenega naloga za vračilo. Družba ENAE je 13. aprila 2016 zoper te akte o izvršitvi vložila ugovor pri istem sodišču. Družba ENAE je 23. maja 2016 pri navedenem sodišču vložila predloge za odlog izvršitve navedenih aktov. Komisija je v teh zadevah posredovala kot *amicus curiae* v skladu s členom 29(2) Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 [PDEU] (UL 2015, L 248, str. 9).

26 Dioikitiko Protodikeio Athinon (prvostopenjsko upravno sodišče v Atenah) je 29. septembra 2016 zavrnilo predloge družbe ENAE za odlog izvršitve.

27 Grški organi so po teh zavrnitvah 3. februarja 2017 začeli postopek izvršbe nad civilnimi sredstvi družbe ENAE. Ti organi so 6. februarja 2017 opravili izvršbe z rubežem pri treh bankah, pri katerih je imela družba ENAE račune. Vendar Helenska republika zaradi predhodnih izvršb z rubežem, ki so jih opravili drugi upniki, in zaradi težkega finančnega položaja tega podjetja ni izterjala ničesar.

28 Družba ENAE in njeni delničarji so vzporedno 12. maja 2016 pri arbitražnem sodišču ICC vložili predlog za izdajo začasnih ukrepov zoper nacionalne upravne akte, ki so jih grški organi sprejeli decembra 2015 in marca 2016 za zagotovitev vračila zadevnih državnih pomoči. Arbitražno sodišče ICC je ta predlog za izdajo začasne odredbe zavrnilo. Arbitražnemu sodišču ICC so predlagali tudi, naj grškim organom prepove, da med arbitražnim postopkom začnejo kakršen koli stečajni postopek nad družbo ENAE.

29 Arbitražno sodišče ICC je z začasno odredbo z dne 5. avgusta 2016 ta predlog družbe ENAE in njenih delničarjev zavrnilo, ker je presodilo, da ne more posegati v izvršitev Odločbe 2009/610. Vseeno je odločilo, da bi družba ENAE zaradi izterjave zadevnih pomoči lahko šla v stečaj, zaradi česar je Helenski republiki prepovedalo, da bi sprejela ukrep nacionalizacije te družbe, prevzela nadzor nad upravljanjem navedene družbe ali nad njo in njenimi sredstvi začela postopek zaradi insolventnosti brez predhodnega obvestila.

30 Grški organi so 13. februarja 2017 Komisijo obvestili, da nameravajo nad družbo ENAE začeti poseben postopek likvidacije v skladu z zakonom št. 4307/2014, ki je začel veljati 15. novembra 2014 (v nadaljevanju: posebno upravljanje), in Komisijo prosili za sestanek, da bi se pogovorili o pogojih za izvedbo tega postopka.

31 V teh okoliščinah je Komisija 22. februarja 2017 vložila to tožbo.

Dogodki po vložitvi tožbe pri Sodišču

32 Sestanek o uvedbi posebnega upravljanja nad družbo ENAE je potekal 8. marca 2017. Na tem sestanku so grški organi Komisiji predstavili podroben načrt za uvedbo predlaganega posebnega upravljanja nad družbo ENAE.

33 21. marca 2017 sta bila zasežena dva plavajoča rezervoarja, ki sta bila v lasti družbe ENAE.

34 Družba ENAE je 10. aprila 2017 pri arbitražnem sodišču ICC vložila predlog za izdajo začasne odredbe, s katerim je predlagala sprejetje začasnih ukrepov, s katerimi bi se grškim organom prepovedalo, da bi začeli postopek za uvedbo posebnega upravljanja nad to družbo v skladu z zakonom št. 4307/2014. Arbitražno sodišče ICC je v svoji odločbi z dne 27. junija 2017 opozorilo, da bo kmalu sprejelo arbitražno odločbo. Presodilo je torej, da bi zaradi uvedbe postopka posebnega upravljanja nad družbo ENAE njeni delničarji ostali brez nadzora nad družbo in da bi posebni upravitelj, ki bi ga izbrali upniki, lahko sprejel odločitve, ki bi vplivale na položaj družbe ENAE v arbitražnem postopku. Arbitražno sodišče ICC je v tem okviru odločilo, da grški organi do sprejetja končne arbitražne odločbe ne smejo sprejeti nobenega ukrepa zagotovitve vračila, ki bi neposredno ali posredno povzročil spremembo nadzora nad upravljanjem družbe ENAE, vključno s stečajnimi postopki in uvedbo posebnega upravljanja nad to družbo.

35 Grški organi so 29. junija 2017 družbi ENAE poslali dopis, v katerem so jo pozvali, naj plača preostalih 20 % zneska pomoči, katerih vračilo je bilo treba zagotoviti, vključno z obrestmi do 30. junija 2017, in sicer 95.098.200,99 EUR. Ker do tega plačila ni prišlo, je bilo davčnim organom z dopisom Ypourgeio Oikonomias kai Anaptyxis (ministrstvo za gospodarstvo in razvoj, Grčija) z dne 31. julija 2017 naloženo, da ta znesek izterjajo.

36 Grški organi so 12. oktobra 2017 pri grških sodiščih začeli postopek, da bi se uvedel postopek posebnega upravljanja nad družbo ENAE, določen s členom 68 zakona št. 4307/2014, ki je začel veljati 15. novembra 2014.

37 Sodišče je med postopkom ugodilo trem predlogom Helenske republike v zvezi s predložitvijo novih dokumentov v skladu s členom 128(2) Poslovnika Sodišča. Vsakič je bil Komisiji določen rok, da ji je bilo omogočeno, da predstavi svoje stališče glede teh dokumentov.

38 Iz navedenih dokumentov je razvidno, prvič, da je Monomeles Protodikeio Athinon (okrožno sodišče v sestavi sodnika posameznika v Atenah, Grčija) s sodbo št. 725/2018 z dne 8. marca 2018 ugodilo predlogu grških organov, uvedlo postopek posebnega upravljanja nad družbo ENAE in imenovalo posebnega upravitelja.

39 Drugič, iz istih dokumentov je razvidno, da je neodvisni organ, odgovoren za javne prihodke, 26. marca 2018 s prijavo terjatve, podano 22. marca 2018, poskušal pri posebnem upravitelju terjatve Helenske republike v zvezi z zagotovitvijo vračila zadevnih pomoči uveljavljati v okviru postopka posebnega upravljanja te družbe. Natančneje, ta organ je prijavil znesek 713.883.282,19 EUR s pribitki, dolgovanimi zaradi plačila terjatve v zamudi. Ta znesek je zajemal zneska 524.896.095,75 EUR in 95.171.888,92 EUR, katerih vračilo je morala zagotoviti grška država, da bi izvršila Odločbo 2009/610 in tako sodbo, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti.

40 Posebni upravitelj je bil o vseh teh dejanjih obveščen s priporočenim pismom, oddanim na pošti.

41 Tretjič, iz dokumentov, ki jih je Helenska republika predložila v skladu s členom 128(2) Poslovnika, je razvidno, da je družba ENAE, ki jo je zastopal njen posebni upravitelj, 26. junija 2018 z zapisnikom o predaji izročila posest na zemljišču ABK 266 in obalnem območju pred tem zemljiščem Etaireia Akiniton Dimosiou A.E. (družba za upravljanje z državnimi nepremičninami d. d., v nadaljevanju: ETAD).

Neizpolnitev obveznosti

Trditve strank

42 Komisija Helenski republiki očita, da ni sprejela ukrepov za izvršitev sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, ker je minilo več let tako od sprejetja Odločbe 2009/610 kot tudi od razglasitve te sodbe, ne da bi grški organi zagotovili, da bi družba ENAE vrnila zadevne državne pomoči.

43 Komisija na prvem mestu trdi, da Helenska republika ni sprejela vseh ukrepov, ki so načeloma potrebni za izvršitev odločbe, kot je Odločba 2009/610.

44 Grški organi naj bi namreč z uvedbo moratorija, določenega v členu 12 zakona št. 4237/2014, otežili zagotovitev vračila pomoči.

45 Šele decembra 2015 in marca 2016 naj bi grški organi sprejeli nacionalne upravne akte, potrebne za to, da bi družba ENAE delno vrnila zadevne državne pomoči. Vendar pa naj ti akti ne bi pripeljali do tega, da bi se od tega podjetja izterjal kateri koli znesek.

46 Komisija na drugem mestu trdi, da Helenska republika tudi ni izpolnila obveznosti, ki so bile natančno opredeljene v dopisu z dne 1. decembra 2010 in ki so se štele za alternativni način izvršitve Odločbe 2009/610.

47 Komisija v zvezi s tem trdi, prvič, da ni prišlo do prodaje civilnih sredstev družbe ENAE in da je ta družba izpodbijala seznam civilnih sredstev.

48 Drugič, Komisija trdi, da Helenska republika, čeprav je grški parlament izglasoval zakon o vračilu suhega doka, še vedno ni posredovala upoštevnega zemljevida, na katerem bi bilo natančno označeno vrnjeno območje, niti dokaza, da zemljišč ne uporablja več družba ENAE.

49 Tretjič, razen sklepa, ki ga je 14. aprila 2010 sprejel upravni odbor družbe ENAE, da naj bi to podjetje prenehalo opravljati civilne dejavnosti, naj grški organi ne bi predložili nobenega drugega dokaza, da je navedeno podjetje od sprejetja tega sklepa opustilo vsakršno civilno dejavnost.

50 Četrtič, ti organi naj ne bi nikoli poslali dokumentov, ki bi dokazovali, da je bilo odškodninsko poroštvo, navedeno v členu 16 Odločbe 2009/610, odpravljeno in da ni bilo nikoli uporabljeno.

51 Petič, navedeni organi naj ne bi nikoli predložili poročila o napredovanju izvajanja te odločbe.

52 Šestič, Komisija opozarja, da je edini razlog, na katerega se lahko Helenska republika sklicuje pri svoji obrambi, absolutna nezmožnost pravilne izvršitve Odločbe 2009/610, tako da dokaže neobstoj sredstev, ki bi jih bilo mogoče izterjati. V takem primeru pa naj bi morala država članica sprožiti likvidacijo in dokončno prenehanje opravljanja dejavnosti upravičenega podjetja.

53 V obravnavanem primeru naj se grški organi ne bi nikoli sklicevali na absolutno nezmožnost zagotovitve vračila zadevnih pomoči. Na eni strani naj bi zgolj trdili, da bi zagotovitev popolnega vračila povzročila likvidacijo ladjedelnic, kar bi imelo negativen učinek na interese nacionalne obrambe, in na drugi naj bi nezagotovitev vračila pripisali oviranju družbe ENAE, čeprav naj tako oviranje ne bi upravičilo neizvršitve Odločbe 2009/610.

54 Komisija v zvezi z nacionalnimi interesi obrambe, na katere se sklicuje Helenska republika in ki se nanašajo le na gradnjo podmornic v objektih družbe ENAE za vojno mornarico, opozarja, da se odstopanje iz člena 346 PDEU nanaša na izjemne in jasno določene primere in da se torej zanj ne more uporabiti široka razlaga. Zato naj bi morala ta država članica dokazati, da je to odstopanje potrebno za zaščito njenih bistvenih interesov varnosti.

55 V teh okoliščinah Komisija izpodbija utemeljenost interesov varnosti, na katere se sklicuje Helenska republika. Grški organi naj ne bi nikoli pojasnili, zakaj bi morale biti podmornice nujno zgrajene in posodobljene v objektih družbe ENAE, in ne v objektih drugih grških ladjedelnic, zlasti po tem, ko je bil projekt gradnje in posodobitve podmornic v skladu s členom 26 zakona št. 4258/2014 dodeljen vojni mornarici.

56 Helenska republika odgovarja, da je sprejela vse ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti.

57 Ta država članica opozarja, da člen 12 zakona št. 4237/2014 ni ukrep, ki bi otežil zagotovitev vračila zadevnih pomoči, saj bi se odlog izvršbe nad sredstvi družbe ENAE, ki je določen v tem členu, uporabil le, če bi izvršba vplivala na gradnjo in vzdrževanje podmornic vojaške mornarice, kar bi bilo v skladu s členom 346(1)(b) PDEU. Poleg tega naj bi okoliščina, da so grški organi pozneje sprejeli izvršilne ukrepe proti družbi ENAE, dokazovala, da člen 12 tega zakona ne preprečuje izvedbe te izterjave.

58 Helenska republika se nato s tem, da trdi, da zagotovitev vračila ne sme ovirati niti izvajanja vojaških dejavnosti največje in najdejavnejše ladjedelnice v Grčiji niti široke diskrecijske pravice, ki jo ima ta država članica pri izbiri ukrepov, za katere meni, da so potrebni, sklicuje na svoje bistvene interese varnosti v smislu člena 346(1)(b) PDEU.

59 Helenska republika naj namreč ne bi mogla povzročiti stečaja družbe ENAE, ker bi ta postopek vplival na vsa sredstva tega podjetja ter ogrozil uspešno nadaljevanje vojaških dejavnosti ladjedelnice in zato ogrozil obrambne sposobnosti te države članice. Zato naj bi grški organi dali prednost izvajanju zavez, ki izhajajo iz dopisa z dne 1. decembra 2010.

60 V zvezi s tem Helenska republika glede prodaje civilnih sredstev družbe ENAE opozarja, da je naletela na oviranje te družbe, ki se ni strinjala s seznamom civilnih sredstev, ki naj bi se prodala.

61 Grški organi naj bi zaradi tega oviranja navedeni družbi poslali naloge za vračilo in sprožili izvršbe z rubežem.

62 Ker s temi ukrepi zaradi izvršb z rubežem, ki so jih predhodno opravili drugi upniki, in očitnega neobstoja zadostnih sredstev družbe ENAE ni bilo doseženo nobeno vračilo, naj bi grški organi ocenili, da je treba nad to družbo uvesti posebno upravljanje v skladu z določbami zakona

št. 4307/2014. Po mnenju Helenske republike naj bi namreč lahko grški organi, potem ko so bile dejavnosti gradnje podmornic dodeljene vojaški mornarici, proti družbi ENAE sprejeli ukrepe likvidacije, ne da bi ogrozili izvajanje vojaških programov.

63 Helenska republika v tem okviru trdi, da je uvedba posebnega upravljanja nad družbo ENAE ustrezen ukrep za likvidacijo te družbe, ker je ta ukrep povsem v skladu z zahtevami prava Unije, saj postopek omogoča, da se v odgovornosti neodvisnega upravitelja in pod sodnim nadzorom na javni dražbi v celoti ali delno prodajo deli ali posamezna sredstva navedene družbe. S tem postopkom posebnega upravljanja, ki naj bi ga bilo mogoče zaključiti v dvanajstih mesecih od imenovanja posebnega upravitelja, naj bi bila zagotovljena vsaj enaka jamstva, kot s postopkom splošnega stečaja, ta postopek pa naj bi bil tudi mnogo hitrejši in preglednejši. Z navedenim postopkom naj bi se lahko izognilo zmanjšanju vrednosti zadevnih sredstev in naj bi se lahko zagotovila prodaja vojaških sredstev družbe ENAE kot enotnega dela, kar bi bilo v skladu z bistvenimi interesi varnosti Helenske republike.

64 Helenska republika v zvezi z vračilom zemljišč, ki so bila družbi ENAE dana v izključno uporabo, trdi, da je bila 20. decembra 2012 pravica do uporabe teh zemljišč s členom 169(2) zakona št. 4099/2012 odpravljena. Helenska republika trdi, da je iz kopij izpiska krajevno pristojnega urada, ki vodi register hipotek, ki so bile posredovane Komisiji, razvidno, da so bila zadevna zemljišča vrnjena. Po mnenju te države članice to, da zemljišč ne uporablja več družba ENAE, izhaja iz tega, da ta družba od leta 2010 ne opravlja nobene civilne dejavnosti.

65 Helenska republika poleg tega meni, da je vračilo zadevnih zemljišč ukrep za izvršitev Odločbe 2009/610, ker morajo grški organi zaradi neobstoja zadostnih sredstev izvesti likvidacijo vseh civilnih sredstev družbe ENAE. Ta država članica ob tem trdi, da ovrednotenje teh zemljišč po cenah iz leta 2008 dokazuje, da pomenijo 60 % celotne vrednosti civilnih sredstev družbe ENAE oziroma 58 % nevojaške infrastrukture ladjedelnice. Glede na ta izračun naj bi se prodaja civilnih sredstev družbe ENAE dejansko nanašala le na majhen del vrednosti civilnega dela tega podjetja.

66 Helenska republika v zvezi s prenehanjem civilnih dejavnosti družbe ENAE trdi, da je upravni odbor te družbe izrecno sprejel sklep glede tega, in da je novo vodstvo navedene družbe večkrat potrdilo, da družba ENAE ne opravlja več nobene civilne dejavnosti od leta 2010. Ta država članica dodaja, da družba ENAE po 30. septembru 2011 bilance stanja ni objavila zaradi svojega slabega gospodarskega položaja.

67 Helenska republika nazadnje v zvezi z odškodninskim poroštvom iz člena 16 Odločbe 2009/610 trdi, da se mu mora odpovedati družba ENAE. Ta država članica poleg tega ugotavlja, da se vprašanje uveljavljanja tega poroštva ni postavilo v nobeni zadevi, zaradi česar grški organi niso mogli uveljavljati njegove ničnosti.

Presoja Sodišča

68 Najprej je treba opozoriti, da iz sodne prakse Sodišča izhaja, da mora država članica, ki je naslovnica odločbe, na podlagi katere je zavezana zagotoviti vračilo nezakonitih pomoči, ki so bile razglašene za nezdružljive z notranjim trgom, na podlagi člena 288 PDEU sprejeti vse ustrezne ukrepe za zagotovitev izvršitve tega sklepa. Zagotoviti mora dejansko vračilo zneskov, ki jih je treba plačati za odpravo izkrivljanja konkurence, ki ga je povzročila konkurenčna prednost, nastala zaradi teh pomoči (sodba z dne 9. novembra 2017, Komisija/Grčija, C-481/16, neobjavljena, EU:C:2017:845, točka 23).

69 Zagotovitev vračila nezakonite pomoči, razglašene za nezdružljivo z notranjim trgom, je treba namreč izvesti nemudoma in v skladu s postopki, določenimi v nacionalni zakonodaji zadevne države članice, če ti omogočajo takojšnjo in učinkovito izvršitev odločbe Komisije. V ta namen morajo zadevne

države članice sprejeti vse ukrepe, ki so jim na voljo v nacionalnih pravnih sistemih, vključno z začasnimi ukrepi, brez poseganja v pravo Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 9. novembra 2017, Komisija/Grčija, C-481/16, neobjavljena, EU:C:2017:845, točka 24).

70 Glede primerov, v katerih je treba vračilo nezakonito izplačanih državnih pomoči zagotoviti od podjetij, ki so to pomoč prejela in ki so v težavah ali v stečaju, je treba opozoriti, da take težave ne vplivajo na obveznost zagotovitve vračila pomoči. Država članica si je zato po potrebi dolžna prizadevati za likvidacijo družbe, za vpis svoje terjatve med obveznosti tega podjetja ali za sprejetje kakršnega koli drugega ukrepa, ki bi omogočil vračilo pomoči (sodba z dne 17. januarja 2018, Komisija/Grčija, C-363/16, EU:C:2018:12, točka 36).

71 V obravnavanem primeru pa je iz spisa razvidno, da so se Komisija, Helenska republika in družba ENAE glede na težek gospodarski položaj družbe ENAE, da ne bi povzročile stečaja te družbe, da ne bi ogrozile izvedbe programov „Arhimed“ in „Neptun II“ za vojno mornarico ter – s tem – da ne bi posegle v bistvene interese varnosti Helenske republike v smislu člena 346 PDEU, zavezale uporabiti alternativni način zagotovitve vračila, da bi lahko Komisija za Odločbo 2009/610 štela, da je bila v celoti izvršena.

72 Da bi se ugotovilo, ali je Helenska republika sprejela vse ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, je treba zato preveriti, ali je ta država članica izpolnila zaveze, ki so natančno opredeljene v dopisu z dne 1. decembra 2010, oziroma ali je navedena država članica zagotovila celotno vračilo državnih pomoči, kot so opredeljene v členih 2, 3, 5, 6, 8, 9 in od 11 do 15 Odločbe 2009/610, in ali so bile informacije, naštete v členu 19 te odločbe, posredovane Komisiji.

73 Najprej je treba pojasniti, da je treba glede postopka za ugotovitev neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 260(2) PDEU kot referenčni datum za presojo obstoja take neizpolnitve obveznosti uporabiti dan izteka roka, določenega v uradnem opominu, ki je bil izdan na podlagi te določbe (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 32).

74 Komisija je v obravnavanem primeru, kot je bilo navedeno v točki 22 te sodbe, 27. novembra 2014 Helenski republiki v skladu s postopkom iz člena 260(2) PDEU poslala uradni opomin, zato je referenčni datum, ki je naveden v prejšnji točki, dan izteka roka, ki je določen v tem opominu, in sicer 27. januar 2015.

75 Kar zadeva zaveze iz dopisa z dne 1. decembra 2010, pa ni sporno, da jih grški organi na dan 27. januarja 2015 niso izpolnili.

76 Iz spisa je namreč razvidno, da je bil edini ukrep, ki ga je Helenska republika sprejela do navedenega datuma, sprejetje zakona št. 4099/2012, ki je začel veljati 20. decembra 2012.

77 Vendar je treba v zvezi s tem pojasniti, da je iz spisa razvidno, da sta tako arbitražno sodišče ICC kot tudi Monomeles Protodikeio Athinon (okrožno sodišče v sestavi sodnika posameznika v Atenah) ugotovila, da kljub začetku veljavnosti tega zakona družba ENAE ni dejansko vrnila javnega zemljišča, na katero se je nanašala koncesija za suhi dok.

78 Glede na zapisnik z dne 26. junija 2018 je družba ENAE izročila posest na zemljišču ABK 266, vključno s suhim dokom, ki ji je bil dan v uporabo s koncesijo, in obalnem območju pred tem zemljiščem. Vendar Helenska republika ni dokazala, da je ta družba posest na tem zemljišču grški državi dejansko izročila pred 27. januarjem 2015.

79 Tako ni mogoče ugotoviti, da se je družba ENAE odpovedala koncesiji za suhi dok, kot je bilo zahtevano glede na zaveze iz dopisa z dne 1. decembra 2010.

80 V zvezi s trditvijo Helenske republike, da to, da navedenega zemljišča ne uporablja več družba ENAE, izhaja iz tega, da ta družba od leta 2010 ne opravlja nobene civilne dejavnosti, kar naj bi izhajalo iz sklepa upravnega odbora navedene družbe z dne 14. aprila 2010, je treba ugotoviti, da niti iz tega sklepa niti iz spisa ni razvidno, da bi družba ENAE prenehala opravljati civilne dejavnosti v smislu zavez iz dopisa z dne 1. decembra 2010.

81 Navedeni sklep upravnega odbora se namreč ne more nanašati na zavezo, da bo družba ENAE civilne dejavnosti prenehala opravljati za obdobje petnajstih let od 1. decembra 2010, saj je bil sprejet pred pismom o zavezi družbe ENAE z dne 27. oktobra 2010. V tem sklepu je zgolj navedeno, da je v zvezi s posojilno pogodbo družbe ENAE „neladjedelska dejavnost trenutno v celoti prekinjena“.

82 Helenska republika poleg tega na poziv Sodišča ni bila sposobna predložiti dokumentov, s katerimi bi bilo mogoče dokazati, da je družba ENAE spoštovala obveznost prenehanja opravljanja civilnih dejavnosti za obdobje petnajstih let.

83 Zato Helenska republika – ker ni dokazala, da je družba ENAE po 1. decembru 2010 prenehala opravljati civilne dejavnosti – ni dokazala, da ta družba ne uporablja več javnega zemljišča, na katerega se nanaša koncesija za suhi dok.

84 Glede zaveze v zvezi s prodajo civilnih sredstev družbe ENAE ali njihovega vračila grški državi je očitno, da do te prodaje oziroma tega vračila ni prišlo. Ta zaveza zato ni bila izpolnjena.

85 V zvezi z odškodninskim poroštvom iz člena 16 Odločbe 2009/610 je treba navesti, da bi se mu v skladu z dopisom z dne 1. decembra 2010 morala odpovedati družba ENAE in da ta družba ne bi smela začeti nobenega postopka na podlagi tega jamstva ali v povezavi z njim. Iz spisa ni razvidno, da bi do takšne odpovedi prišlo, niti da bi Helenska republika to poroštvo razveljavila po zakonodajni poti. Te zaveze torej ni izpolnila.

86 V skladu s sporazumom med Komisijo, Helensko republiko in družbo ENAE, ki izhaja iz dopisa z dne 1. decembra 2010, je bilo treba, da bi se lahko ugotovilo, da je bila Odločba 2009/610 pravilno izvršena, izpolniti vse zaveze. Zato za ugotovitev neuspeha tega načina zagotovitve vračila zadostuje, da ni izpolnjena le ena od teh zavez. Ugotoviti pa je treba, da niso bile izpolnjene zaveze, navedene v točki 13 te sodbe.

87 V zvezi z glavno obveznostjo Helenske republike, da zagotovi vračilo celotnih zadevnih državnih pomoči, kot so opredeljene v členih 2, 3, 5, 6, 8, 9 in od 11 do 15 Odločbe 2009/610, zadostuje ugotoviti, da je očitno, da grški organi te obveznosti niso izpolnili in da Komisiji niso predložili informacij, naštetih v členu 19 te odločbe.

88 V zvezi s trditvijo Helenske republike, da zaradi bistvenih interesov varnosti v smislu člena 346(1)(b) PDEU ni mogla povzročiti stečaja družbe ENAE, ker bi tak postopek vplival na vsa sredstva te družbe ter ogrozil uspešno nadaljevanje vojaških dejavnosti ladjedelnice in zato ogrozil obrambne sposobnosti te države članice, medtem ko je obstajal primernejši ukrep za likvidacijo navedene družbe, s katerim se upoštevajo bistveni interesi varnosti navedene države članice, in sicer uvedba posebnega upravljanja nad navedeno družbo, je treba pojasniti, da so grški organi možnost uvedbe posebnega upravljanja nad družbo ENAE imeli pred iztekom roka, določenega v uradnem opominu, to je pred 27. januarjem 2015, saj je zakon št. 4307/2014 začel veljati 15. novembra 2014.

89 Iz spisa pa je razvidno, da je bil predlog za začetek tega postopka vložen šele 12. oktobra 2017.

90 Zato tudi če se predpostavi, da se lahko Helenska republika na svoje bistvene interese varnosti v smislu člena 346(1)(b) PDEU veljavno sklicuje v fazi zagotavljanja vračila zadevnih državnih pomoči, zadostuje poudariti, da ta država članica do 27. januarja 2015 ni sprejela ukrepa, ki ga je sama štela za primernega glede na svoje bistvene interese varnosti.

91 Helenska republika tako ne more veljavno trditi, da je sprejela vse ukrepe, potrebne za izvedbo postopka zagotovitve vračila zadevnih državnih pomoči. Sodba, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, zato do 27. januarja 2015 ni bila izvršena.

92 Zato je treba ugotoviti, da Helenska republika s tem, da do izteka določenega roka ni sprejela vseh ukrepov za izvršitev sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, ni izpolnila svojih obveznosti iz člena 260(1) PDEU.

Finančne sankcije

Denarna kazen

Trditve strank

93 Komisija na prvem mestu meni, da neizpolnitev obveznosti, ki se očita Helenski republiki, med tem, ko Sodišče presoja dejansko stanje, še vedno obstaja.

94 Natančneje, Komisija v zvezi s prijavo terjatev z dne 22. marca 2018, s katero je Helenska republika posebnega upravitelja družbe ENAE o svojih terjatvah v zvezi z vračilom zadevnih pomoči obvestila v okviru postopka posebnega upravljanja te družbe, meni, da je načeloma mogoče vpis terjatev v zvezi z vračilom zadevnih pomoči na seznam terjatev šteti za ukrep, s katerim je mogoče zagotoviti odpravo izkrivljanja konkurence, če takemu ukrepu sledi bodisi izterjava celotnega zneska navedenih pomoči bodisi likvidacija podjetja in dokončno prenehanje njegovih dejavnosti, kadar taka izterjava med stečajnim postopkom ostane nemogoča. Zgolj prijava teh terjatev naj ne bi zadostovala, da bi se za to državo članico štelo, da je izpolnila svojo obveznost zagotovitve vračila. Komisija dodaja, da se v skladu s členom 77 zakona št. 4307/2014 formalni vpis na seznam terjatev opravi po prenosu sredstev zadevnega podjetja, ki je posledica posebnega upravljanja, ki se uvede nad tem podjetjem, in ne pred tem prenosom.

95 Komisija v zvezi z zapisnikom o izročitvi, s katerim je družba ENAE posest na zemljišču ABK 266 in na obalnem območju pred tem zemljiščem izročila družbi ETAD, opozarja, da je ta zapisnik z dne 26. junija 2018. Ta izročitev naj bi bila tako prepozna, saj bi morala biti v skladu z dopisom z dne 1. decembra 2010 opravljena v šestih mesecih od tega dopisa. Komisija poleg tega trdi, da Helenska republika še ni posredovala zemljevida, na katerem bi bila jasno označena zemljišča, ki so bila vrnjena državi, niti dokazov o tem, da družba ENAE teh zemljišč ne uporablja več.

96 Komisija se na drugem mestu v zvezi z zneskom denarne kazni opira na svoje Sporočilo SEC(2005) 1658 z dne 12. decembra 2005, naslovljeno „Izvajanje člena [260 PDEU]“ (UL 2007, C 126, str. 15), in predlaga, naj se dnevna denarna kazen izračuna tako, da se enotna pavšalna osnova 670 EUR pomnoži s koeficientom resnosti 5 po lestvici od 1 do 20 in koeficientom trajanja 3, to je najvišjim koeficientom. Dobljeni rezultat naj bi se nato pomnožil s faktorjem „n“, katerega izračun za Helensko republiko naj bi bil 3,48, ki naj bi odražal zmožnost plačila obravnavane države članice in pri katerem naj bi se v ta namen upoštevala bruto domači proizvod (BDP) te države članice in število glasov, ki jih ima v Svetu.

97 V zvezi s koeficientom resnosti je Komisija poudarila temeljno naravo določb Pogodbe PDEU s področja državnih pomoči, škodljiv učinek, ki ga je imela neizterjana nezdružljiva pomoč na ladjedelniški sektor, visok znesek pomoči, katere vračilo ni bilo zagotovljeno, in ponavljajoča se kršitvena ravnanja te države članice na področju državnih pomoči.

98 V zvezi s koeficientom trajanja je Komisija navedla, da neizpolnitev traja že več let od razglasitve sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, in več kot 8 let od uradnega obvestila o Odločbi 2009/610.

99 V zvezi s faktorjem „n“ pa Komisija trdi, da je treba izračun opraviti na podlagi sprememb BDP Helenske republike v najbolj nedavnem letu, za katero so na voljo zanesljivi gospodarski podatki, in ponderiranja glasov te države članice v Svetu.

100 Komisija v zvezi s ponderiranjem glasov v Svetu meni, da sprememba sistema glasovanja v Svetu od 1. aprila 2017 ne pomeni, da mora spremeniti svoj predlog faktorja „n“. Dodaja, da se ob vložitvi tožbe veljavnost starega sistema ponderiranja glasov ni iztekla. Zato naj bi bil faktor, ki izhaja iz starega sistema ponderiranja glasov, še vedno koristna oporna točka za izračun sankcij.

101 V teh okoliščinah Komisija meni, da je denarna kazen 34.974 EUR na dan prilagojena okoliščinam ter da je sorazmerna glede na zatrjevano neizpolnitev obveznosti in zmožnost plačila zadevne države članice.

102 Helenska republika na prvem mestu trdi, da je s prijavo terjatve z dne 22. marca 2018 uveljavljala svoje terjatve v okviru postopka posebnega upravljanja pri posebnem upravitelju družbe ENAE. Ta država članica dodaja, da je ta družba z zapisnikom z dne 26. junija 2018 izročila posest na zemljišču ABK 266, vključno s suhim dokom, ki ji je bil dan v uporabo s koncesijo, in obalnem območju pred tem zemljiščem. Po mnenju navedene države članice je ta izročitev posesti pomemben del izpolnitve obveznosti zagotovitve vračila zadevnih državnih pomoči.

103 Helenska republika na drugem mestu izpodbija koeficienta resnosti in trajanja kršitve, ki ju je uporabila Komisija.

104 V zvezi s tem trdi, da Komisija ni upoštevala več elementov, ki zmanjšujejo resnost kršitve, kot je to, da družba ENAE od leta 2010 ne opravlja več nobene civilne dejavnosti in torej ne izvaja več konkurenčnega pritiska na druga podjetja v ladjedelniškem sektorju. Navaja tudi več težav, ki jih je imela pri izvrševanju Odločbe 2009/610, med drugim zlasti odločbo arbitražnega sodišča ICC z dne 27. junija 2017. Izpodbija tudi domnevno ponavljanje kršitvenih ravnanj na področju državnih pomoči. Iz teh razlogov meni, da koeficienta resnosti in trajanja ne moreta biti višja od 1.

105 Helenska republika v zvezi s zmožnostjo plačila na eni strani meni, da je treba faktor „n“ posodobiti glede na najnovejše finančne podatke. Ta država članica v zvezi s tem trdi, da Komisija ni upoštevala dejanskega položaja grškega gospodarstva, zlasti tega, da se v državi še vedno izvaja program za makroekonomsko prilagoditev, ker se država ne more učinkovito financirati na finančnih trgih.

106 Helenska republika na drugi strani meni, da faktor „n“ ni pravilno izračunan, ker je bil v Pogodbi od 1. aprila 2017 sistem ponderiranih glasov v Svetu dokončno opuščen ter nadomeščen s sistemom dvojne večine držav članic in prebivalstva, v skladu s katerim ima vsaka država članica samo en glas v Svetu. Helenska republika tako meni, da so države članice, katerih prebivalstvo in BDP sta primerljiva z njenima, doživele velik upad svojega vpliva v Svetu.

Presoja Sodišča

107 Najprej je treba opozoriti, da je Sodišče pristojno za to, da v vsaki zadevi glede na okoliščine primera, o katerem odloča, in glede na stopnjo prepričevanja in odvračanja, ki se mu zdi potrebna, določi primerne denarne sankcije, da se med drugim preprečijo ponovne podobne kršitve prava Unije (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 63).

108 V skladu z ustaljeno sodno prakso je naložitev denarne kazni načeloma utemeljena le, če neizpolnitev obveznosti, ki izhaja iz neizvršitve predhodne sodbe, traja do presoje dejanskega stanja, ki jo opravi Sodišče (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 64).

109 V obravnavanem primeru Helenska republika trdi, da je do presoje dejanskega stanja s strani Sodišča izpolnila zaveze, ki so bile natančno opredeljene v dopisu z dne 1. decembra 2010 in v Sklepu 2009/610.

110 Helenska republika v zvezi s tem trdi, da je uveljavljala svoje terjatve v okviru postopka posebnega upravljanja pri posebnem upravitelju družbe ENAE in da je izročila posest na zemljišču ABK 266, vključno s suhim dokom, ki ji je bil dan v uporabo s koncesijo, in obalnem območju pred tem zemljiščem.

111 Na prvem mestu je v zvezi s trditvami, ki se nanašajo na uveljavljanje terjatev, v obravnavanem primeru očitno, da ob presoji dejanskega stanja, ki jo je opravilo Sodišče, Helenska republika ni zagotovila, da bi bile na seznam terjatev vpisane njene terjatve v zvezi z vračilom zadevnih pomoči. Iz spisa namreč ni razvidno, da bi posebni upravitelj te terjatve vpisal na seznam terjatev. Poleg tega se v skladu s členom 77 zakona št. 4307/2014 formalni vpis na seznam terjatev opravi po prenosu sredstev zadevnega podjetja, ki je posledica posebnega upravljanja, ki se uvede nad tem podjetjem, in ne pred tem prenosom. Ni pa sporno, da do takšnega prenosa sredstev ni prišlo. Helenska republika tako ne more uspešno trditi, da je s prijavo terjatve z dne 22. marca 2018 uveljavljala svoje terjatve v okviru postopka posebnega upravljanja pri posebnem upravitelju družbe ENAE.

112 Vsekakor zgolj vpis terjatev v zvezi z vračilom zadevnih pomoči na seznam terjatev ne zadostuje za izpolnitev obveznosti izvršitve sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti (sodba z dne 11. decembra 2012, Komisija/Španija, C-610/10, EU:C:2012:781, točka 103). Tak vpis je namreč načeloma mogoče šteti za ukrep, s katerim je mogoče zagotoviti odpravo izkrivljanja konkurence, če takemu ukrepu sledi bodisi izterjava celotnega zneska navedenih pomoči bodisi likvidacija podjetja in dokončno prenehanje njegovih dejavnosti, kadar taka izterjava med stečajnim postopkom ostane nemogoča (sodba z dne 17. januarja 2018, Komisija/Grčija, C-363/16, EU:C:2018:12, točka 42).

113 Kar na drugem mestu zadeva trditve v zvezi z izročitvijo posesti na zemljišču ABK 266 zadostuje pojasniti, da gre vsekakor le za delno izpolnitev obveznosti zagotovitve vračila. Zgolj ta prenos ne zagotavlja celotnega vračila zadevnih državnih pomoči, niti izpolnitve vseh zavez, natančno opredeljenih v dopisu z dne 1. decembra 2010.

114 Helenska republika zato ne more trditi, da je do presoje dejanskega stanja, ki ga je opravilo Sodišče, sprejela vse ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti.

115 Glede na navedeno je treba ugotoviti, da je neizpolnitev obveznosti, ki se očita Helenski republiki, trajala do presoje dejanskega stanja v obravnavanem primeru, ki jo je opravilo Sodišče.

116 V teh okoliščinah je naložitev plačila denarne kazni Helenski republiki ustrezen finančni način, da se jo spodbudi k sprejetju ukrepov, potrebnih za odpravo ugotovljene neizpolnitve obveznosti, in da se zagotovi popolna izvršitev sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti.

117 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti denarna kazen določena glede na stopnjo prepričevanja, ki je potrebna, da država članica, ki ni izvršila sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, spremeni svoje ravnanje in odpravi očitano kršitev (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 68).

118 Sodišče pri izvrševanju pooblastila za odločanje po prostem preudarku na tem področju določi denarno kazen tako, da je ta na eni strani prilagojena okoliščinam ter na drugi strani sorazmerna z ugotovljeno neizpolnitvijo obveznosti in s plačilno zmožnostjo zadevne države članice (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 69).

119 Predlogi Komisije v zvezi z denarno kaznijo Sodišča ne zavezujejo in so zgolj koristna oporna točka. Tudi smernice, kot so te iz sporočil Komisije, za Sodišče niso zavezujoče, temveč prispevajo k zagotavljanju preglednosti, predvidljivosti in pravne varnosti v zvezi z ravnanjem Komisije, kadar ta institucija Sodišču daje predloge. V okviru postopka, ki poteka na podlagi člena 260(2) PDEU in ki se nanaša na neizpolnitev obveznosti, ki je država članica ni odpravila, čeprav je bila ta neizpolnitev obveznosti ugotovljena že s prvo sodbo, izdano na podlagi člena 258 PDEU ali člena 108(2) PDEU, mora namreč Sodišče ohraniti polje proste presoje pri določitvi denarne kazni v znesku in obliki, za katero meni, da je ustrezna za spodbuditev te države članice k prenehanju neizpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz te prve sodbe Sodišča (glej v tem smislu sodbo z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 70).

120 Pri določitvi zneska denarne kazni so temeljna merila, ki jih je treba upoštevati za zagotovitev njene prisilne narave, da bi se zagotovila enotna in učinkovita uporaba prava Unije, načeloma teža kršitve, trajanje kršitve in plačilna zmožnost zadevne države članice. Za uporabo teh meril je treba upoštevati zlasti posledice neizvršitve za zasebne in javne interese ter obstoječo nujnost, da zadevna država članica izpolni svoje obveznosti (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 71).

121 Na prvem mestu je treba v zvezi s težo kršitve poudariti, kot je to storil generalni pravobranilec v točki 124 sklepnih predlogov, temeljno naravo določb Pogodbe s področja državnih pomoči.

122 Pravila, na katera se nanašata Odločba 2009/610 in sodba, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, so namreč izraz ene od bistvenih nalog, ki so Evropski uniji zaupane na podlagi člena 3(3) PEU, in sicer vzpostavitev notranjega trga, ter na podlagi Protokola (št. 27) o notranjem trgu in konkurenci, ki je v skladu s členom 51 PEU sestavni del Pogodb in ki določa, da notranji trg vključuje sistem, s katerim se preprečuje izkrivljanje konkurence.

123 Pomembnost določb Unije, kršenih v primeru, kakršen je obravnavani, je razvidna zlasti iz dejstva, da se z vračilom pomoči, ki so bile razglašene za nezakonite in nezdružljive z notranjim trgom, odpravi izkrivljanje konkurence, povzročeno s konkurenčno prednostjo zaradi teh pomoči, in da prejemnik s tem vračilom izgubi prednost, ki jo je imel na trgu v primerjavi s konkurenti (sodba z dne 11. decembra 2012, Komisija/Španija, C-610/10, EU:C:2012:781, točka 127).

124 V zvezi z neizpolnitvijo obveznosti, ugotovljeno v tej zadevi, je treba opozoriti, prvič, da Helenska republika ni niti zagotovila celotnega vračila zadevnih državnih pomoči niti izpolnila zavez, podrobno opredeljenih v dopisu z dne 1. decembra 2010. Vendar je treba glede na načelo, na katero je bilo opozorjeno v točki 118 te sodbe, da mora biti denarna kazen prilagojena okoliščinam in sorazmerna z ugotovljeno neizpolnitvijo obveznosti, upoštevati, da je družba ENAE, ki jo je zastopal njen posebni upravitelj, posest na zemljišču ABK 266, vključno s suhim dokom, ki ji je bil dan v uporabo s koncesijo, in obalnem območju pred tem zemljiščem izročila družbi ETAD in da je to zemljišče pomemben del civilnih sredstev družbe ENAE.

125 Drugič, poudariti je treba znatnost zneska pomoči, katerih vračilo ni bilo zagotovljeno. Kot je namreč poudaril generalni pravobranilec v točki 125 sklepnih predlogov, se znesek, katerega vračilo je treba zagotoviti, stalno povečuje za obresti, ki se uporabljajo, in da je v trenutku obravnave presegal 670 milijonov EUR, to je 2,6-kratnik prvotnega zneska.

126 Tretjič, upoštevati je treba, da je ladjedelniški trg čezmejen. Ta gospodarski sektor je razpršen po skoraj vseh državah članicah. Škodljiv učinek nezdružljivih pomoči, katerih vračilo ne bi bilo zagotovljeno, zato ne bi vplival le na podjetja v Grčiji, temveč tudi v preostali Uniji.

127 Četrtič, v zvezi s trditvijo Helenske republike, da obstajajo okoliščine, ki zmanjšujejo resnost kršitve, in sicer zlasti težave, kot so oviranje in pomanjkanje vsakršnega sodelovanja družbe ENAE pri izvajanju zavez, natančno opredeljenih v dopisu z dne 1. decembra 2010, ter učinki odločbe arbitražnega

sodišča ICC z dne 27. junija 2017, je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso s pravnimi, političnimi ali dejanskimi težavami, na katere je naletela zadevna država članica pri izvrševanju odločbe, s katero je bila odrejena zagotovitev vračila nezakonitih pomoči, ne da bi proti zadevnim podjetjem dejansko ukrepala z namenom zagotovitve vračila pomoči in ne da bi Komisiji predlagala alternativne načine izvršitve take odločbe, ki bi omogočili premostitev teh težav, ni mogoče upravičiti, da ta država članica ne izpolni obveznosti, ki jih ima na podlagi prava Unije. Enako velja za domnevne notranje težave, ki naj bi se pojavile pri izvrševanju odločbe Komisije (sodba z dne 9. novembra 2017, Komisija/Grčija, C-481/16, neobjavljena, EU:C:2017:845, točka 29). Tako v teh okoliščinah za težave, na katere se sklicuje Helenska republika, ni mogoče šteti, da v obravnavanem primeru pomenijo olajševalne okoliščine.

128 Nazadnje je treba ugotoviti ponavljanje kršitvenega ravnanja te države članice na področju državnih pomoči. Helenska republika je bila namreč na eni strani v okviru tožb na podlagi člena 108(2) PDEU zaradi neizvršitve odločb o zagotovitvi vračila pomoči obsojena v zadevah, v katerih so bile izdane sodbe z dne 1. marca 2012, Komisija/Grčija (C-354/10, neobjavljena, EU:C:2012:109); z dne 17. oktobra 2013, Komisija/Grčija (C-263/12, neobjavljena, EU:C:2013:673); z dne 9. novembra 2017, Komisija/Grčija (C-481/16, neobjavljena, EU:C:2017:845), in z dne 17. januarja 2018, Komisija/Grčija (C-363/16, EU:C:2018:12), ter na drugi strani v okviru tožbe na podlagi člena 228(2), tretji pododstavek, ES v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 7. julija 2009, Komisija/Grčija (C-369/07, EU:C:2009:428).

129 Ugotoviti je treba, da je v obravnavanem primeru kršitev pravil Pogodbe s področja državnih pomoči znatna.

130 Na drugem mestu je treba trajanje kršitve presoditi glede na to, kdaj je Sodišče opravilo presojo dejanskega stanja, in ne glede na to, kdaj je Komisija pri tem sodišču vložila tožbo (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 78).

131 Ker Helenski republiki ni uspelo dokazati, da je bila neizpolnitev njene obveznosti popolne izvršitve sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, odpravljena, je treba v teh okoliščinah ugotoviti, da ta neizpolnitev obveznosti traja že več kot šest let od razglasitve navedene sodbe, kar pomeni znatno trajanje.

132 Na tretjem mestu je v zvezi z zmožnostjo plačila, natančneje v zvezi s predlogom Komisije, da se osnovni znesek pomnoži s posebnim koeficientom, ki se uporabi za Helensko republiko, Sodišče že večkrat odločilo, da je ta metoda izračuna primeren način odražanja plačilne zmožnosti zadevne države članice, pri katerem se sočasno ohrani razumna razlika med različnimi državami članicami (sodba z dne 7. julija 2009, Komisija/Grčija, C-369/07, EU:C:2009:428, točka 123).

133 Sodišče je namreč, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 132 sklepnih predlogov, stalno dopuščalo, da se pri izračunu finančnih sankcij upoštevata BDP zadevne države članice in število glasov, ki jih ima ta v Svetu (glej v tem smislu sodbe z dne 4. julija 2000, Komisija/Grčija, C-387/97, EU:C:2000:356, točka 88; z dne 25. novembra 2003, Komisija/Španija, C-278/01, EU:C:2003:635, točka 59; z dne 10. januarja 2008, Komisija/Portugalska, C-70/06, EU:C:2008:3, točka 48, in z dne 4. junija 2009, Komisija/Grčija, C-109/08, EU:C:2009:346, točka 42).

134 V zvezi z merilom BDP iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba upoštevati nedavno gibanje BDP države članice, kakor je izkazano ob presoji dejanskega stanja, ki jo opravi Sodišče (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 81 in navedena sodna praksa).

135 Na eni strani je treba torej upoštevati, da se je BDP Helenske republike med letoma 2010 in 2016 zmanjšal za več kot 25 %, in na drugi strani, da se je BDP leta 2017 prvič po letu 2007 večal. Sodišče torej pomen te gospodarske krize ustrezno upošteva pri določitvi zneska denarne kazni.

136 V zvezi s količino glasov, ki jih ima država članica v Svetu, je treba pojasniti, da je začel na podlagi člena 3(1) Protokola (št. 36) o prehodni ureditvi s 1. novembrom 2014 veljati nov postopek s kvalificirano večino, to je z dvojno večino.

137 V skladu s členom 3(2) tega protokola so lahko države članice še do 31. marca 2017 zahtevale glasovanje na podlagi predhodnega pravila kvalificirane večine.

138 Tako je od 1. aprila 2017 sistem ponderiranih glasov nadomeščen s sistemom dvojne večine, v skladu s katerim je kvalificirana večina dosežena, če zajema 55 % članov Sveta, oziroma 72 %, kadar ne gre za predlog Komisije ali visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, in če ti predstavljajo najmanj 65 % celotnega prebivalstva Unije.

139 Ob upoštevanju podrobnih pravil novega sistema dvojne večine in razlik, ki jih vsebuje v primerjavi s predhodnim sistemom ponderiranih glasov, novega sistema dvojne večine ni mogoče neposredno uporabiti v mehanizmu izračuna sankcij in torej v ta namen ne more dejansko nadomestiti predhodnega sistema ponderiranih glasov.

140 Novi sistem dvojne večine namreč, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 140 sklepnih predlogov, ne zagotavlja zadovoljivih meril, ki bi omogočala ustrezno ugotovitev zmožnosti plačila držav članic.

141 Poleg tega je treba poudariti, da je Sodišče v sodni praksi po 1. aprilu 2017, to je po datumu, od katerega predhodni sistem ponderiranih glasov ne velja več, pri presoji zmožnosti plačila držav članic upoštevalo le BDP zadevne države članice (sodbi z dne 22. februarja 2018, Komisija/Grčija, C-328/16, EU:C:2018:98, in z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358).

142 V teh okoliščinah pri presoji zmožnosti plačila Helenske republike ni treba upoštevati merila števila glasov, ki jih je imela ta država članica v Svetu, ali novega sistema dvojne večine, temveč se je treba opreti na BDP navedene države članice kot prevladujoč dejavnik.

143 V zvezi s periodičnostjo denarne kazni je treba upoštevati posebnost ukrepov zagotavljanja vračila zadevnih pomoči, na katero se sklicuje Helenska republika.

144 Očitno je, da bo Helenska republika popolno izvršitev Odločbe 2009/610 in zato sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, posebej težko dosegla v kratkem roku, saj ukrepov, ki so z njo zajeti, ni mogoče uvesti nenadno in njihov učinek ne more biti zaznaven takoj.

145 Glede na to posebnost je sicer možno, da bi tej državi članici uspelo znatno pospešiti izvrševanje Odločbe 2009/610, vendar je v tem roku ne bi mogla v celoti izvršiti.

146 Iz tega izhaja, da bi do morebitne ugotovitve prenehanja zadevne kršitve lahko prišlo le po koncu obdobja, ki bi omogočilo presojo celote dobljenih rezultatov.

147 Zato je treba določiti polletno denarno kazen, da se Komisiji omogoči, da stanje napredka ukrepov za izvršitev te sodbe presoja glede na stanje ob koncu zadevnega obdobja.

148 Helenski republiki je treba torej naložiti, da Komisiji plača denarno kazen v višini 7.294.000 EUR za vsakega pol leta zamude pri izvajanju ukrepov, ki so potrebni za izvršitev sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, od dneva razglasitve te sodbe do popolne izvršitve te sodbe.

Pavšalni znesek

Trditve strank

149 Komisija v zvezi z višino pavšalnega zneska Sodišču predlaga, naj ga določi tako, da dnevni znesek pomnoži s številom dni trajanja kršitve.

150 Komisija predlaga, naj se za izračun pavšalnega zneska uporabi isti koeficient resnosti in isti faktor „n“ kot za denarno kazen. Pavšalna osnova za izračun pavšalnega zneska pa naj bi se določila na 220 EUR na dan. Drugače kot pri izračunu denarne kazni naj se koeficient trajanja ne bi uporabil, saj se trajanje kršitve upošteva že s pomnožitvijo dnevnega zneska s številom dni trajanja neizpolnitve obveznosti.

151 Na tej podlagi Komisija predlaga določitev pavšalnega zneska, ki bi se izračunal tako, da bi se znesek 3828 EUR pomnožil s številom dni, ki bodo pretekli od razglasitve sodbe, s katero je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, do datuma, ko bo država članica izpolnila svoje obveznosti, ali če te ne bodo izpolnjene, do datuma razglasitve te sodbe.

152 Helenska republika ni predstavila posebnih trditev v zvezi s pavšalnim zneskom. Ker Komisija za njegov izračun uporablja enaka merila kot za izračun denarne kazni, kot sta resnost in trajanje kršitve, je treba upoštevati trditve, ki jih je Helenska republika navedla v zvezi z denarno kaznijo.

Presoja Sodišča

153 Najprej je treba opozoriti, da je Sodišče pri odločanju po prostem preudarku, ki ga ima na tem področju, pristojno, da kumulativno določi denarno kazen in pavšalni znesek (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 96).

154 Naložitev plačila pavšalnega zneska in določitev morebitne višine tega zneska morata v vsakem posameznem primeru temeljiti na upoštevanju vseh bistvenih elementov, ki se nanašajo na značilnosti ugotovljene neizpolnitve obveznosti in na ravnanje države članice, na katero se nanaša postopek, ki se je začel na podlagi člena 260 PDEU. Ta člen v zvezi s tem Sodišču podeljuje široko pooblastilo za odločanje po prostem preudarku, da odloči, ali je treba naložiti tako sankcijo, in če je tako, da določi njen znesek (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 97).

155 V tej zadevi vsi pravni elementi in dejstva, na podlagi katerih je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, kažejo, da je treba za učinkovito preprečevanje poznejših podobnih kršitev prava Unije sprejeti odvračilni ukrep, kakršen je naložitev plačila pavšalnega zneska.

156 V teh okoliščinah mora Sodišče v okviru pooblastila za odločanje po prostem preudarku ta pavšalni znesek določiti tako, da bo ta na eni strani prilagojen okoliščinam in na drugi sorazmeren s storjeno kršitvijo (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 99).

157 Med dejavniki, ki jih je treba glede tega upoštevati, so med drugim elementi, kot sta teža ugotovljene kršitve in obdobje njenega trajanja po razglasitvi sodbe, s katero je bila ugotovljena (sodba z dne 31. maja 2018, Komisija/Italija, C-251/17, neobjavljena, EU:C:2018:358, točka 100).

158 Okoliščine obravnavanega primera, ki jih je treba upoštevati, izhajajo zlasti iz preudarkov iz točk od 120 do 142 te sodbe v zvezi s težo in trajanjem kršitve ter zmožnostjo plačila zadevne države članice.

159 Glede na vse zgoraj navedene preudarke je s tem, da se pavšalni znesek, ki ga bo morala plačati Helenska republika, določi na 10.000.000 EUR, opravljena pravična presoja okoliščin obravnavanega primera.

160 Zato je treba Helenski republiki naložiti, naj Komisiji plača pavšalni znesek 10.000.000 EUR.

Stroški

161 V skladu s členom 138(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Komisija je predlagala, naj se Helenski republiki naloži plačilo stroškov, in ker je bila ugotovljena neizpolnitev obveznosti, se zadnjenavedeni naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Helenska republika s tem, da na dan izteka roka, določenega v uradnem opominu, ki ga je Evropska komisija izdala 27. novembra 2014, ni sprejela vseh ukrepov za izvršitev sodbe z dne 28. junija 2012, Komisija/Grčija (C-485/10, neobjavljena, EU:C:2012:395), ni izpolnila svojih obveznosti iz člena 260(1) PDEU.**

2. **Helenski republiki se naloži, naj Evropski komisiji plača denarno kazen v višini 7.294.000 EUR za vsako obdobje šestih mesecev od razglasitve te sodbe do izvršitve sodbe z dne 28. junija 2012, Komisija/Grčija (C-485/10, neobjavljena, EU:C:2012:395).**

3. **Helenski republiki se naloži, naj Evropski komisiji plača pavšalni znesek 10.000.000 EUR.**

4. **Helenski republiki se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi